

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Albert Winsemius: De Nederlander achter de BV Singapore
Stoelinga, F.

Citation

Stoelinga, F. (2020, November 19). *Albert Winsemius: De Nederlander achter de BV Singapore*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/138392>

Version: Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/138392>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/138392> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Stoelinga, F.

Title: Albert Winsemius: De Nederlander achter de BV Singapore

Issue Date: 2020-11-19

Hoofdstuk 7 De doorstart van Singapore

Na de Tweede Wereldoorlog wordt Singapore langzaam maar zeker uit de resten en brokstukken van de Japanse terreur volledig op zichzelf teruggeworpen. Enerzijds omdat Groot-Brittannië als kolonisator voor het oplossen van zijn eigen problemen moet afhaken en anderzijds omdat Singapore een zo deerlijk gewenst samengaan met zijn buurland niet kan volbrengen.

Voor Singapore start de vaak onderhuidse ontworsteling uit de koloniale overheersing in 1946, als de Britten enerzijds de Maleise Unie instellen terwijl Singapore anderzijds zijn status van kroonkolonie behoudt; een vrijwel definitieve scheiding tussen Maleisië en Singapore. Daarna, in een tijdsbestek van vijftien jaar als Singapore deels door Groot-Brittannië geregeerd wordt en deels zelfregerend is, gaat het land zijn eigen plaats in een snel veranderende wereld vinden. In deze periode kijkt Indonesië, dat zelf ook uit een overheersing komt, argwanend naar dit Chinese eiland ‘om de hoek’ en ook Maleisië is niet zeker over de etnische harmonie en politieke interesses van zijn toekomstige levenspartner. Historicus Sikko Visscher omschrijft deze periode als:

The Chinese community made a transition from a migrant society with highly transitory characteristics to a stable, locally based community and was looking for a role in Singapore’s political life on the uncertain road to self-rule and independence. (...) the Chinese in Singapore realized that their fate was tied to the island they lived on.⁴⁸³

De grote ommekeer wordt het indringende Japanse beleid in Singapore tijdens de Tweede Wereldoorlog dat de basis voor een scherper nationalistisch zelfbeeld verhoogt en voor de circa 800.000 inwoners nieuwe politieke aspiraties ten opzichte van de bijna vanzelfsprekende Britse overheersing scheidt. Singapore, gaat sterk op weg naar de openingszin in het Voorwoord van deze dissertatie: “Oorlogen, crises en chaos geven landen en overheden vaak de enige kans om een totaal nieuwe weg in te slaan.”

23 Oorlog luidt zelfstandigheid in

Als Japan in 1937 het zwakke China binnenvalt, hebben de Britten op een eilandje vlak voor de kust van Singapore voor miljoenen ponden aan verdedigingswerken geïnvesteerd. Tevergeefs, want de nieuwe overheerser Japan landt niet vanuit zee waarop Singapore’s kanonnen gericht staan maar bereikt het eiland in de rug, via het vasteland van Maleisië, veelal

⁴⁸³ Sikko Visscher, *Business, Ethnicity and State: The Representational Relationship of the Singapore Chinese Chamber of Commerce and the State, 1945-1997* (Amsterdam 2002) 63-64.

lopend en op de fiets. Op 8 februari 1942 begint de invasie waarna op 15 februari de Britse Generaal Percival het ‘onneembare’ eiland Singapore aan de Japanners overgeeft. Singapore is gevallen en de Britten wordt zowel het bestuur van Singapore als het bestuur van Maleisië ontnomen. Singapore, door de Japanners nu *Syonan-To* ‘Licht van het Zuiden’ genoemd, wordt het Japanse regionale administratieve centrum, ook voor Maleisië en voor het Indonesische Sumatra.

484

De absolute legitimiteit en onaantastbare status van het Britse koloniale regime valt in duigen. De bevolking van Singapore voelt zich door de inadequate verdediging van het eiland verraden, de Japanse invasie bevestigt dat de koloniale bezetter hen niet heeft kunnen beschermen. De schade die deze desillusie in de imperiale ‘weldoeners’ van Singapore doet ontstaan, blijkt niet meer te repareren. Lee Kuan Yew verwoordt deze sterk veranderde situatie in zijn boek *The Battle for Merger*, waarin hij ook de oorlogsjaren beschrijft:

[The Europeans] were stripped literally naked as prisoners of war, and became ordinary people. It was the Japanese ten-cent store-man who, backed by Japanese military might, suddenly became the big boss who occupied a big house and had a better life.⁴⁸⁵

De handel komt bijna geheel tot stilstand, het geld wordt waardeloos, voedsel wordt schaars en de gezondheid abominabel. De Japanse militaire overheersing luidt een periode van oorlogsgeweld, afschuwelijke wreedheid en menselijke ellende in. Vooral het Chinese

⁴⁸⁴ Foto krant: *Japan Times & Advertiser*, 16-02-1942.

⁴⁸⁵ Lee Kuan Yew, *The Battle for Merger* (Singapore 1961) 10-11.

bevolkingsdeel wordt door de Japanners met veel achterdocht bejegend; de Chinezen zijn immers trouw gebleven aan de anti-Japanse bewegingen in thuisland China. Auteur Yong Ching Fatt herinnert ons aan deze banden van Singapore met het moederland China:

In addition, between 1937 and 1942, the Chinese nationals residing in Southeast Asia were thought to have donated a total of 400 million renminbi towards China's ailing economy. In Singapore, the loyalty of the China-born Chinese towards their natal land was apparent with the mobilisation of 30 affiliated local committees and over 300 branches to aid the collection of donations. This was a clear testimony (...) of the fierce loyalty of the China-borns towards their homeland.⁴⁸⁶

Overtuigd communistische Chinezen uit Singapore en Maleisië bestrijden de Japanners actief, in de ogen van de Japanners zijn zij de subversieve elementen. Naar verluidt worden in Singapore aan het begin van de oorlog zonder opgave van redenen voornamelijk Chinese inwoners verzameld en al of niet na ondervraging en foltering op brute wijze vermoord, vaak door standrechtelijke onthoofding. Hoeveel Chinezen door deze wrede acties zijn gedood is achteraf moeilijk vast te stellen. Na de oorlog geven de Japanners een getal van 5.000 getroffen op, een getal dat door Chinese bronnen sterk tegengesproken wordt, zij spreken over 50 tot wel 100.000 doden.⁴⁸⁷ Deze Japanse problematiek met het Chinese deel van de bevolking (met daarnaast de preferentiële behandeling van het Maleise bevolkingsdeel), leidt tot het accentueren van grotere onderlinge etnische tegenstellingen. Volgens de sociale priester-activist James Minchin "*a disaster for race relations*" en oorzaak van grootschalig etnisch geweld na de oorlog.⁴⁸⁸

Op 6 en 9 augustus 1945 vallen Amerikaanse atoombommen op Japans Hiroshima en Nagasaki waardoor de oorlog in Azië abrupt eindigt. De Japanse capitulatie in Singapore op 12 september 1945 betekent de terugkeer van de Britse regering en van haar strijdkrachten, alhoewel de bewoners van Singapore zich realiseren dat een teruggang naar de aloude Britse heerschappij geen optie is. De toekomst moet nu zelf ter hand genomen worden, de wens naar een natie zonder koloniale overheersing is sinds de Japanse bezetting niet meer te stoppen.

~

Net zoals Winsemius door de oorlog een ander mens is geworden, is Singapore door de oorlog een ander land geworden. Het wil, nu het de oorlogsmisère doorstaan heeft, een nieuw bestaan

⁴⁸⁶ Yong Ching Fatt, *Chinese Leadership and Power in Colonial Singapore* (Singapore 1992) 82-83.

⁴⁸⁷ Kevin Blackburn, "The Collective Memory of the Sook Ching Massacre and the Creation of the Civilian War Memorial of Singapore", *Journal of the Malaysian Branch of the Royal Asiatic Society*, vol. 73 part 2, no. 279 (December 2000) 73; Lim Tin Seng, *Forgotten Promises: Constructing the Civilian War Memorial and Settling the 'Blood-Debt'*. Thesis submitted for the degree of Master of Arts, National University of Singapore (2005) 20; Lee Kuan Yew, *From Third World to First*, 502.

⁴⁸⁸ James Minchin, *No Man is an Island: A Study of Singapore's Lee Kuan Yew* (Sydney 1981) 32.

optuigen en gaat op zoek naar een nieuwe, eigen identiteit. Ook de komende premier Lee Kuan Yew is door de oorlog en de Japanse bezetting veranderd:

The three and a half years of Japanese occupation were the most important of my life. They gave me vivid insights into the behaviour of human beings and human societies, their motivations and impulses. My appreciation of governments, my understanding of power as the vehicle for revolutionary change, would not have been gained without this experience. (...) I learned more from the 3,5 years of Japanese occupation than any university could have taught me.⁴⁸⁹

In de ontstane anomie van september 1945 is het niet vanzelfsprekend hoe en waarop dit nieuwe Singapore gestoeld moet worden, maar dwingende voorwaarden openbaren zich snel. Binnen een week na 12 september is het Japanse geld waardeloos, de schaarste aan essentiële goederen is onhoudbaar en de Britse pogingen om de marktprijzen te reguleren mislukken volledig; geen geld, geen goed en geen bestuur. Fysiek is Singapore als stad niet overmatig zwaar geraakt, maar de inwoners zijn ondervoed, ziek, slecht gehuisvest, gezondheidszorg is er niet, laat staan ordentelijk onderwijs; een lethargische situatie.

De problematiek wordt groter dan gevolg van de blijvende economische stagnatie in de handelssector, Singapore's drijvende kracht. Daarnaast is er al jaren nauwelijks enige aanzet tot bouwactiviteit, zodat veel families in armoede in schamele hutjes in kampongs leven, broedplaatsen voor opstand en anarchie. In deze situatie, niet alleen in Singapore maar eigenlijk in grote delen van Azië, is de communistische ideologie het geijkte middel om herwonnen situaties revolutionair te verankeren. Het dagelijks leven wordt ontregeld en de aantrekkelijkheid van de communistische natie waar alles beter is, wordt aanlokkelijke materie.

Een van de eerste maatregelen van het Britse Militaire Bestuur in 1946 is het scheiden van Maleisië en Singapore in enerzijds de Maleise Unie (in 1948 wordt de formele naam de Federatie van Malaya) en anderzijds de kroonkolonie Singapore. Om meerdere redenen blijft Singapore een aparte Britse kroonkolonie in plaats van onderdeel, of zelfs de hoofdstad van de Maleise Unie. De Britse bases op Singapore zijn voor veel nationale en internationale partijen van groot belang; een explosie van communisme zou deze plek op de wereldkaart wel eens dramatisch kunnen veranderen. Het perspectief van een Chinees communistische invloedssfeer die mogelijkwijze Pan-Maleisië in casu geheel Zuidoost-Azië kan beïnvloeden is voor de internationale politiek niet aantrekkelijk. Tan Tai Yong, hoogleraar geschiedenis aan de NUS en president van het *Yale-NUS-college* schrijft hierover:

⁴⁸⁹ Lee Kuan Yew, *The Singapore Story: Memoirs of Lee Kuan Yew* (Singapore 1998) 74.

In explaining its decision to separate Singapore from Malaya in 1946, the British had stated that it had been no part of their policy "to preclude or prejudice in any way the fusion of Singapore and the Malayan Union in a wider union at a later date" (...) Although Singapore was separated from the other Straits Settlements and Malaya and established as a Crown Colony in its own right in April 1946, British officials and policy-makers were convinced that the island's long-term existence as a state on its own was hardly viable given the economic and trade dependence of the tiny resource-scarce island on the Malayan hinterland. Indeed, when the British decided to excise Singapore from the mainland, largely as a measure to ease the acceptance of the Malayan Union plan by the Malay politicians and the Sultans, the separation of the two territories was meant to be a temporary expedient; British officials actually foresaw their coming together again in the not distant future (...) it was stated that "in considering the need for a closer integration in Malaya, His Majesty's Government consider that, at least for the time being, Singapore requires separate treatment (...) It is recognised, however, that there were, and will be close ties between Singapore and the mainland".⁴⁹⁰

Zoals dit citaat aanroert is het gegeven van etnische onevenwichtigheid tussen de bevolkingsgroepen een gevoelig thema. Mocht het ooit in de richting gaan van een gemeenschappelijke natie van Maleisië inclusief Singapore, dan lijkt het grotere aandeel van de Chinese bevolkingsgroep voor het Maleise deel van de bevolking onacceptabel. Auteur Rodan verwoordt dit eufemistisch als "*a challenge to Malay political ascendancy*".⁴⁹¹ De Britse geschiedschrijver Daniel George Edward Hall geeft deze problematiek technisch een duidelijk gezicht:

By 1947, the Chinese represented [in a union of Singapore with Malaya] the largest ethnic group: some 45 percent of the total population. Indians and Pakistanis with 60.000 inhabitants made up for 10 percent. In that particular year the Malay part of the population carried 43 percent. However, without Singapore in the Union, the positions were reversed, with the Malays making up 49.5 per cent and the Chinese 38.4 per cent. In other words, the Malay indigenous population was in majority overruled at that moment, due to immigration.⁴⁹²

~

In dit kader is een opmerkelijk moment vermeldenswaardig. Omdat de Britten de Chinese guerrilla activiteiten tegen de Japanse overheersing hogelijk waarden, wordt in Singapore op 6 januari 1946 een groots opgezette ceremonie gehouden, onder aanwezigheid van de *Supreme Allied Commander South East Asia*, schout-bij-nacht Lord Louis Mountbatten. Daarbij worden leden van de *Malayan People's Anti-Japanese Army* (MPAJA) en andere leden van de georganiseerde weerstand tegen de Japanners tot helden verklaard en onderscheiden. De heroïsche rol van deze groep Chinese communisten en nationalistten tijdens de oorlog en de

⁴⁹⁰ Tan Tai Yong, 'Creating "Greater Malaysia": Decolonization and the Politics of Merger' (Singapore 2008) 26, 31, 59; *National Archives of Singapore*, White Paper on Detachment of Singapore from the Straits Settlements (January 1946), Cmd. 6724.

⁴⁹¹ Rodan, *The Political Economy of Singapore's Industrialization*, 53.

⁴⁹² D.G.E. Hall, *A History of South-East Asia* (New York 1968) 883.

publiekelijke beloning daarvan in 1946 staat in schril contrast tot de komende ‘jacht’ op elke vorm van communistische uiting, zowel in Maleisië als in Singapore.

~

Na het plotselinge einde van de Tweede Wereldoorlog verandert Singapore schoksgewijs, zowel economisch als politiek. Leiders en bevolking van totaal 938.000 personen gaan zich nu vechtend een beter bestaan verwerven.⁴⁹³ Historicus en politicoloog Van der Veen schrijft: “uit primaire overlevingsdrang”.⁴⁹⁴ Daarnaast, zoals Van der Veen een jaar later schrijft, “zoeken zij dezelfde rechten als de overheersende allochtone Britten en de elite van 1% Engelssprekende Chinezen”.⁴⁹⁵ Drie fenomenen geven een indruk hoe fragiel stabiliteit en sociale ontplooiing zich op dat moment in Singapore manifesteren en maken duidelijk hoe geforceerd de nakende ontwikkeling zich ontplooit.

Op de eerste plaats ontstaat een tegenstrijdigheid, want er moet gekozen worden tussen de communisten en de Britten, enerzijds moet het communistische terrorisme geminimaliseerd worden terwijl anderzijds de Britse overheersers, die constitutioneel land en goed beschermen, nu definitief buitenboord gezet moeten worden. Historicus P.J. Thum schrijft over deze gevoerde strijd die alle kenmerken van een *clash* van culturen kenmerkt en al vroegtijdig de onwil tot democratische besluitvorming openbaart. Hij geeft aan dat er zelden interactie geweest is tussen de Britse overheersers en de Chinees opgevoede, niet-Engels sprekende gemeenschap, “*Around 75% of the island was of Chinese ethnicity, of which approximately 90% spoke Chinese as their first language*”.⁴⁹⁶ Een van de redenen dat de koloniale regering niet in staat is de sterk in de Chinese maatschappij levende gevoelens te begrijpen komt volgens Thum omdat:

by governing the Chinese community through intermediaries, the colonial government was thus unable to comprehend the changes that swept the community below the elite level. Instead, they dealt with the manifestations of change on a regulatory basis, supported by repression of domestic opposition. As the most apparent manifestations of change were concentrated among students, teachers, and workers, the areas of education and labour became particular targets for colonial regulatory action.⁴⁹⁷

⁴⁹³ Buchanan, *Singapore in Southeast Asia*, 165; Singapore, Department of Statistics, *1947 Census*.

⁴⁹⁴ Pieterel Gruppen en Maurits Giesen, ‘Overlevingsdrang is de motor van de geschiedenis: Roel van der Veen verklaart succes van Aziatische landen’, *IS: Internationale Samenwerking*, 7 (2010) 14-17.

⁴⁹⁵ Roel van der Veen, *De engel van de vooruitgang*. Rede uitgesproken bij de aanvaarding van het ambt van bijzonder hoogleraar Geschiedenis en Theorie van de Internationale Betrekkingen aan de Universiteit van Amsterdam (2011) 11-12.

⁴⁹⁶ Ping Tjin Thum, *Chinese Language Political Mobilisation in Singapore, 1953-63* (Michaelmas 2010) 4.

⁴⁹⁷ *Ibidem*, iii.

Op de tweede plaats is het rond 1950 belangrijk dat bijna 40% van het werkzame bevolkingsdeel in overheidsdienst is en daardoor verzekerd van een inkomen, zij het een schamel inkomen.⁴⁹⁸ Echter, de honorering van de veelal ongeschoolde handarbeid van de overige honderdduizenden Chinezen, Maleisiërs en Indiërs is vrij ongewis. Dan spreken we over koelies in de bouw of over havenarbeiders, over straatventers en huishoudelijk personeel zoals bewakers, tuinlui, huishoudsters, koks, kindermeisjes en schoonmakers, beroepen waar de gevestigde macht van Europeanen en Amerikanen doorlopend op terugvallen. Het gaat ook over fietsriksja's, taxi- en buschauffeurs, winkelpersoneel, ijsverkopers, fabrieksarbeiders, dagloners en de dag-en-nacht vuilnisophalers. Iain Buchanan, auteur, wetenschapper en commercieel partner van diverse organisaties en firma's in Singapore, stelt dat begin jaren vijftig wel de helft van de werkzame bevolking zijn inkomen haalt uit de zogenaamde tertiaire sector, veelal notoir onveilig en vaak aan een werkgevers willekeur overgeleverd.⁴⁹⁹

Thum tekent deze situatie vanuit het perspectief van Chinese dagbladen uit die tijd, voor onderstaande quotes citeert hij de *Nanyang Shang Pao* van 24-07-1953, de *Sin Chew Jit Poh* van 25-07-1953 en de *Nanyang Evening Post* van 07-11-1953:

Singapore lacked any significant social welfare provisions. It had no minimum wage, little regulation of working hours or conditions. Some shop assistants received wages of only M\$15 to M\$28 per month; others worked 15 hour days.⁵⁰⁰

Bovendien:

Even a wage, however meagre, was beyond the reach of many, as there was widespread unemployment. Official statistics estimated unemployment at 5%, but this was achieved by counting anyone who averaged just 15 hours of work per week as being „economically active“. The „economically active“ included many temporary workers who were hired based on demand, including construction and dock workers. It also included those subsisting as hawkers, trishaw riders, small traders, and nominal employees of small shops, trading concerns, and eateries, who were considered „self-employed“.⁵⁰¹

Economisch overleven, laat staan welvaart, is in Singapore na de oorlog niet voor iedereen vanzelfsprekend. Zoals gezegd, niet ten onrechte vecht de armlastige bevolking tegen een eeuwenlange bevoogding en achterstand en niet alleen tegen de bevoogding van de Britse overheersing. In 1897 geeft G.T. Hare, *Assistant Chinese Protector in Singapore*, een lezing, die in *The Straits Chinese Magazine* gepubliceerd is:

⁴⁹⁸ *Annual Report 1947*, Colony of Singapore, 17.

⁴⁹⁹ Buchanan, *Singapore in Southeast Asia*, 59-60.

⁵⁰⁰ Thum, 'Chinese Language Political Mobilisation', 75.

⁵⁰¹ *Ibidem*, 76.

In China, as you know well, Chinese citizens do not exist. The Chinese people are constitutionally slaves. They have no political rights and very few privileges as citizens. (...) All the Chinese rich and poor, that come to this colony from China, have suffered from the effects of this system. (...) They cannot realise (till they have lived here many years) a different state of things.⁵⁰²

Interessant gegeven is dat het een van Hare's beroepsmatige werkzaamheden is om via het instellen van een getrappt systeem van officiële beloningen en erkenningen, de loyaliteit van de Chinese ingezetenen te verwerven.

De lang in Singapore residerende historicus, zakenman en publicist John Drysdale schrijft decennia later:

The average Singaporean family earned M\$332 annually and had to eat tapioca three times a day in the 1950s. The people of Chinatown lived in windowless cubicles, bare of toilet facilities, and crowded with 1,800 inhabitants to a city Block. More than half of the population of 1.6 million lived in huts made of discarded planks without water, sewage, or electrical facilities. Thirteen percent of the people could find no work at all, and the population grew at a disastrous rate of 3.6 percent a year.⁵⁰³

Ook Mills tekent het scherpe contrast tussen geld verdienen en het leven op het randje van bestaan met:

Two cities and societies: one driven by international finance, steam and the telegraph that enjoyed lifestyles of leisure; the other a rickshaw society, marginalised, violent, poor, disease- and drug-ridden, and for whom laws and justice did not equally apply.⁵⁰⁴

Het derde fenomeen is dat Singapore, om zich te ontwikkelen, veel geld nodig heeft, eigen geld, internationaal geld, Wereldbank-geld. Om ordentelijk op mogelijke toekomstige financiële sponsors over te komen, om aan de reeds ontwikkelde wereld de indruk te geven dat Singapore op westerse grondslag vooruitgang boekt, moet de onrust onderdrukt en de economische ontwikkeling voor de gehele maatschappij serieus aangepakt worden.

~

In de jaren vijftig van de vorige eeuw is het echter niet de rust die prevaleert, maar scandeert de kreet *ACTION* door de straten, zoals zo kenmerkend verwoord in de naam van de in 1954 opgerichte politieke *People's Action Party* (PAP). Veel opgekropte gevoelens, zoals de discriminatie rondom het onderwijs in Chinese talen zijn aanleiding tot veel onrust. Stakingen, geleid door de *Malaya Communist Party* (MCP), zijn aan de orde van de dag zijn. Het aantal

⁵⁰² G.T. Hare, 'The Straits-born Chinese', *The Straits Chinese Magazine*, Vol.1 No. 1, maart 1897, 3-8, aldaar 4.

⁵⁰³ Drysdale, *Singapore's Struggle for Success*, 56-57; William Maxwell McCord, *The Dawn of the Pacific Century: Implications for Three Worlds of Development* (New Brunswick 1996) 45.

⁵⁰⁴ Mills, 'Up the Creek with a Paddle', 7.

recalcitrante vakbonden groeit sterk en in deze radicale tijd is het de 26-jarige progressieve advocaat Lee Kuan Yew, medeoprichter van de PAP, die politiek sterk betrokken raakt.

Vanaf augustus 1950 is hij terug van een vierjarige studie rechten aan de *London School of Economics* en de universiteit van Cambridge, waarna hij solidair wordt met de opstandige scholieren en stakers. Eerst wordt hij door de reactionairen als adviseur geraadpleegd om vervolgens de verdediger in de rechtbank voor meer dan honderd vakbonden te worden.⁵⁰⁵

Lee Kuan Yew speelt in de tweede helft van de jaren vijftig meerdere rollen tegelijkertijd en na elkaar. Enerzijds bekleedt hij zijn rol als vrijpleitende advocaat voor raddraaiende scholieren in het communistische veld; hij wordt door het lokale Chinese dagblad de *Nanyang Shang Pao* van 20 september 1954 zelfs “*a friend of Chinese education*” genoemd.⁵⁰⁶ Anderzijds voert hij een actieve rol bij het opzetten van een gemeenschappelijk front tegen het imperiale Groot-Brittannië. In zijn drang om zich van de Britse hegemonie te ontdoen en de macht in eigen handen te nemen is hij in 1954 en 1955 betrokken bij het installeren van opstandige Chinese en Indiase studenten op plaatsen binnen een aantal vooraanstaande vakbonden, hij noemt hen zijn luitenanten. Lee Kuan Yew bevestigt later dat hij inderdaad Sandrasegaran Woodhull als secretaris van de *Naval Base Labour Union* en Jamit Singh als secretaris van de *Singapore Harbour Board Staff Association* aangesteld heeft.⁵⁰⁷

Onder leiding van deze activistische vakbondsleiders worden vervolgens bases en havens platgelegd, acties die zonder twijfel ook de communistische invloed bij tienduizenden vakbondsleden versterkt hebben.⁵⁰⁸ Dezelfde communistisch sympathiserende vakbondsleiders, ondertussen veelal PAP partij- en kaderleden, veroorzaken nog tijdens de Britse overheersing in 1956 rellen met 13 doden, 123 gewonden en 1.000 arrestanten, inclusief 256 *secret society gangsters*.⁵⁰⁹ Het boek *Socialism That Works: ... the Singapore Way* van Devan Nair, vakbondsbestuurder, politicus en vriend van Winsemius, geeft een goede weergave van socialisme, vakbonden en communistische agitatie in Singapore in deze onstuimige jaren vijftig. Goh Keng Swee schrijft in dit boek over deze turbulente tijd:

There were extensive acts of violence, largely communist-inspired, in the course of this anti-imperialistic struggle. Apart from acts of terror on individuals, such as the execution of recalcitrant trade union and student leaders by underground terror gangs, three large-scale riots

⁵⁰⁵ Josey, *Lee Kuan Yew*, 47.

⁵⁰⁶ Thum, ‘*Chinese Language Political Mobilisation*’, 125.

⁵⁰⁷ Lee Kuan Yew, *The Singapore Story*, 124; Pang Cheng Lian, *Singapore’s People’s Action Party: Its History, Organization and Leadership* (Singapore 1971) 3.

⁵⁰⁸ Een interessant betoog rond de *Singapore Harbour Board*: Liew Kai Khiun, ‘The Anchor and the Voice of 10,000 Waterfront Workers: Jamit Singh in the Singapore Story (1954–63)’, *Journal of Southeast Asian Studies*, 35, 03, October 2004, 459-478.

⁵⁰⁹ Lee Kuan Yew, *The Singapore Story*, 157.

occurred between May 1954 and October 1956. Seventeen people lost their lives and seventy-eight were seriously injured. In addition, acts of arson caused serious loss of property.⁵¹⁰

Ook enige van Lee's 'luitenants' gaan de cel in, zoals de reeds eerder genoemde vakbondsleider Woodhull.⁵¹¹ Jaren later, op 3 februari 1963, wordt hij tijdens 'Operation Coldstore' nogmaals gearresteerd en gevangen gezet, nu door de *Internal Security Council of Singapore*, een veiligheidscoalitie tussen de regering van Singapore, vertegenwoordigers van Maleisië

en Groot-Brittannië, samen met nog 112 andere personen.⁵¹² Op de foto hierboven is Lee actief betrokken tijdens een PAP-verkiezingsrally in 1959.⁵¹³

In 1965, drie weken na de scheiding van Maleisië, verweert Lee Kuan Yew zich voor al zijn daden met de opmerking: "*and I joined up with the communists to get rid of them*".⁵¹⁴ Lee heeft begin jaren zestig, om zijn macht te installeren, een draai van 180° moeten maken om het communisme te bevechten. Een politiek die ook door Winsemius, na zijn komst in oktober 1960, om eigen pragmatische redenen aangemoedigd wordt. In dit verband is een zinsnede uit Winsemius' eerste rapportage eind 1960 over Singapore's industriële mogelijkheden interessant. Hij heeft het over de genoemde zeer inefficiënte *Singapore Harbour Board*.

The main reason for this unfavourable development is to be found in a dispute in 1957. At that time management – labour relations were not good. However, subsequent events have led to a

⁵¹⁰ Goh Keng Swee, 'A Socialist Economy that Works' in: C.V. Devan Nair (red.), *Socialism That Works: ... the Singapore Way* (Singapore 1976) 77.

⁵¹¹ Ibidem, 191.

⁵¹² Lim Tin Seng, *Forgotten Promises*, 125; Tham Dek Won, *Race and Class in the Anti-Colonial Movements of Postwar Singapore*, 125.

⁵¹³ Foto Lee Kuan Yew, online at National Archives of Singapore.

⁵¹⁴ George, *Lee Kuan Yew's Singapore*, 163.

weakening of management's position. Therefore organization has since then considerably weakened.⁵¹⁵

Een situatie waar Lee Kuan Yew eigenhandig debet aan is geweest.

Op deze plek vereist de dubbelrol van Lee geen nadere toelichting. Wel is te begrijpen dat door het grotendeels weglaten of frustreren van het verhaal over Singapore's sociale *soft side*-periode, zijn geschiedenis veelal tot een eenzijdige vertaling geleid heeft. Wetenschapper, auteur en onderzoeker aan de *University of Western Australia*, Loh Kah Seng maant in dit verband tot meer duidelijkheid: "*at the interface between social and political history [it] is important in setting the manifest politics in its full historical context*".⁵¹⁶

24 Plannen maken – instellingen komen en gaan

In deze rumoerige naoorlogse periode blijft economische groei en werkgelegenheid in Singapore marginaal en kwetsbaar. De werkloosheid in 1949 wordt geschat op minimaal 15% van de beroepsbevolking van circa 350.000 personen. Singapore en Maleisië samen hebben dat jaar een inkomen, door de econoom en auteur Frederic Benham geschat op US\$185 per persoon.⁵¹⁷ Het feitelijke BBP per land is in 1949 niet bekend, wat tot auteurs inschatting leidt om het BBP/persoon/jaar voor beide landen dat jaar op hetzelfde bedrag van US\$185 te fixeren. De basis voor deze suggestie ligt in 1960, als de individuele BBP bedragen per land wel bekend zijn: Singapore/Maleisië hebben dan tezamen een BBP van US\$ 695, waarvan Singapore zich US\$ 395 = 57% mag 'toe-eigenen' en Maleisië US\$ 300 = 43%.⁵¹⁸

Singapore's kwetsbaarheid veroorzaakt door werkloosheid en dit lage BBP-jaarinkomen van circa US\$185/persoon wordt nog duidelijker als we weten dat de handel met Maleisië een kwart of meer van Singapore's totale handelsvolume vertegenwoordigt: bijna driekwart van alle im- en export van Maleisië gaat via het eiland Singapore, wat beide landen sowieso als een te grote afhankelijkheid beschouwen.⁵¹⁹ Ook het recent onafhankelijke buurland Indonesië is een gewilde maar tevens riskante handelspartner van Singapore. En wat te denken van de handelsrelatie met de nog aanwezige kolonisator Groot-Brittannië, die samen

⁵¹⁵ *United Nations Archives*, A Proposed Industrialization Programme for the State of Singapore, xii.

⁵¹⁶ Loh Kah Seng, 'Kampong, Fire, Nation: Towards a Social History of Postwar Singapore', *Journal of Southeast Asian Studies*, Volume 40, Special Issue 03, October 2009, 613 - 643, aldaar 613.

⁵¹⁷ Huff, *The Economic Growth of Singapore*, 293, 407; Frederic Benham, *The National Income of Malaya 1947-9* (Singapore 1951) 89, BBP op basis van nominale US\$.

⁵¹⁸ Wereldbank, BBP/inwoner in nominale US\$.

⁵¹⁹ *Annual Report 1949, 1950*, Colony of Singapore 52.

met Thailand, de Verenigde Staten en Australië meer dan 50% van het totale handelsvolume van Singapore afneemt? ⁵²⁰

Met al deze cijfers in het achterhoofd realiseert de regering van Singapore zich dat nieuwe doelstellingen slechts met technische en financiële hulp van buitenaf bereikt kunnen worden, reden voor de leiding van Singapore om het land op allerlei manieren ‘te laten doorlichten’. In deze en de volgende paragraaf passeren nu een aantal publieke programma’s de revue van elkaar opvolgende adviescommissies en in te stellen instituties. De rij van initiatieven wordt ingeleid door Singapore’s *The Straits Times*, die in 1950 de noodklok luidt stellende dat:

There cannot be rehabilitation or progress without a considerable increase in investment, and it is evident that the resources of the countries of the region are stretched already almost to the limit (...) The warning is carried into 1950, with the accent again on investment, and with the firm conclusion that there can be no improvement in standards of living in Asia without effective mobilization of all domestic resources in addition to considerable investment from outside. The first is necessary for the second, for if full use is to be made of outside help there must be extensive changes in economic practices and even in social systems. There have to be new foundations. ⁵²¹

Deze uitspraken vloeien voort uit een eerder verschenen rapport van *The Economic Commission for Asia and the Far East* (ECAFE), een door de Verenigde Naties opgericht instituut, dat in 1947 in Azië verschijnt om hulp te verlenen bij de naoorlogse wederopbouw, het verbeteren van de levensstandaard van landen in deze regio. ⁵²² Allereerst richt de ECAFE zich op het oplossen van het voedseltekort, om daarna de problematiek van ontbrekende infrastructuur, communicatie en energievoorziening te analyseren. Het einddoel is de overwegend Aziatische landbouweconomieën een industriële suggestie te geven. ECAFE geeft overigens slechts adviezen en heeft zelf geen financiële middelen, maar de organisatie kan wel bepaalde projecten aan de Wereldbank aanbevelen, die dergelijke voorstellen wel kan financieren.

In 1951 is de volgende raadgever die naar Singapore komt Sir Gladwyn Jetob, die als *chief British delegate* de eerste overeenkomst tekent tussen het Verenigd Koninkrijk en de *United Nations Technical Administration Bureau*, de UNTAB, het organisatiebureau van de in Hoofdstuk 5 besproken TAA. Het gaat over het ontwikkelen van technische bijstand in territoria onder Brits bestuur, technische assistentie waar bijna elk ontwikkelingsland in Azië in de jaren vijftig van de vorige eeuw mee te maken krijgt.

⁵²⁰ Ibidem, 60-61.

⁵²¹ *The Straits Times*, 21-08-1950.

⁵²² Ibidem, 29-11-1948.

Twee jaar later, 1953, wordt een Britse commissie onder leiding van de diplomaat Sir George Rendel samengesteld die aanbevelingen doet voor Singapore's interne zelfbestuur en een nieuwe constitutie invult "*designed to enable Singapore to develop as a self-contained and autonomous unit in any larger organization with which it may ultimately become associated*". De commissie Rendel adviseert Singapore's nog uit 1948 stammende electoraat van 76.000 personen naar 300.299 personen uit te breiden. Tevens wordt er een keuze gemaakt voor een diarchie: een regering met twee onafhankelijke autoriteiten, de Wetgevende Assemblee en de Ministerraad.⁵²³ De ondertoon van dit Rendel-rapport gaat duidelijk richting een toekomstig samengaan met buurland Maleisië.

In 1953 wordt bovendien een financiële hoeksteen aan werkzaam Singapore toegevoegd en tot wetgeving verheven: de pensioenregeling van het CPF, het *Central Provident Fund*, een door de Britten geïntroduceerd systeem, in de koloniale dagen exclusief opgezet voor ambtenaren, maar later omgezet voor alle inwoners van Singapore. Het fonds wordt gefinancierd door een methodiek van verplicht sparen (23% van het salaris van de werknemer en hetzelfde bedrag van de werkgever). In tegenstelling tot oudedagsregelingen waarbij gelden uit een gemeenschappelijk nationaal pensioenfonds getrokken worden, zoals de Nederlandse AOW-systematiek, ontvangen de gepensioneerden in Singapore slechts uitkeringen uit hun bij het CPF individueel opgebouwde vermogen. De officieuze pensioenleeftijd staat gefixeerd op 55 jaar en het is werkende leden toegestaan een gedeelte van hun opgebouwde fonds al vóór hun pensionering aan te spreken. Voor de aanschaf van een HDB-appartement, voor betaling van hypotheekschulden of medische zorg, maar ook als een inkomenssteun, bijvoorbeeld ter vervanging van de oude taxi voor het eigen taxibedrijf. Ook mag de regering met het gespaarde CPF-vermogen investeringen doen in een verscheidenheid van nationale instrumenten en instituties.

Bovengenoemd financieel systeem werkt dermate goed dat zelfs na de volledige onafhankelijkheid van Singapore, in 1965, de CPF-regeling aangehouden wordt. Ngiam Tong Dow, in 1965 "*a young assistant secretary concurrently with the Economic Development Division and the Ministry of Commerce and Industry*"⁵²⁴, na 1970 toegevoegd als een van Winsemius' ambtelijke assistenten, heeft zo zijn ideeën over dit CPF:

So they started a Singapore Central Provident Fund. So all us civil servants had to save our own money for our pensions. So the British started this Central Provident Fund because they didn't

⁵²³ Report of the Constitutional Commission, Singapore (Sir George Rendel, Chairman). February 22, 1954, Singapore.

⁵²⁴ Tan Siok Sun, *Goh Keng Swee: A Portrait* (Singapore 2007) 91.

want to have the burden of caring for our old age, funding all our pensions. That was the start of the Central Provident Fund. The British imposed a Central Provident Fund on the colonies.⁵²⁵

Naast het CPF heeft Singapore voor zijn financiële controle al van voor de Tweede Wereldoorlog een eveneens van oorsprong Brits financieel systeem onder haar vleugels, de *Currency Board*. Ngiam Tong Dow:

And it all started when the British colonials, the chaps in Whitehall, were thinking, “Look, these chaps in the colonies, we should not trust them with the power to issue currency notes!” So they designed a Currency Board system. And with a Currency Board, before you can issue a [Singapore] dollar, you must have so many pounds banked with them as a reserve. Every dollar is fully backed by reserves. The system maintains its own stability. It is a beautiful system (...) What the British imposed on us turned out to be a great virtue!⁵²⁶

Rendel's rapportage inzake Singapore's politieke situatie leidt in 1954 tot de vestiging van nieuwe politieke partijen, zoals het progressieve *Labour Front* en de *People's Action Party* (PAP), “*as a consciously radical and anti-colonial coalition of moderate democratic socialists and left-wing communist forces*”, een radicale linkse partij onder leiding van Lee Kuan Yew.⁵²⁷ Een van de bestuursleden van de nieuwe PAP, Goh Keng Swee, spreekt over ‘zijn’ politieke partij als “*a junior partner of the communist united front, against British imperialism*”.⁵²⁸ De PAP, volgens de memoires van Lee Kuan Yew, “*represent the workers and the dispossessed*” en allereerst “*show up the rottenness of the system and the present political parties*”.⁵²⁹

Beide nieuwe partijen richten zich op zelfstandigheid zonder Groot-Brittannië en op een samengaan met Maleisië “*To end colonialism and establish an independent national State of Malaya, comprising the territories now known as the Federation of Malaya and the Colony of Singapore*”.⁵³⁰ Het PAP verkiezingspamflet *Manifesto* uit 1954 “[*is*] *stressing the need for industrialization*” als de sleutel tot moderniteit en welvaart en daarmee de economische strategie voor de komende decennia benadrukt.⁵³¹ Voorheen journalist en later diplomaat Pang Cheng Lian schrijft over de beginjaren en ethos van de PAP:

the PAP announced in its first press statement that it would fight “for a single Malayan nationality based on the principle of *jus soli* with equal citizenship rights for peoples of all races who give undivided loyalty”. This theme of acquiring independence through merger with Malaya was repeated at the Party's inauguration ceremony on 21 November 1954, which was attended by about 1,500 people. Significantly, among the invited speakers were Tengku Abdul Rahman [politiek leider van de Maleise politieke partij UMNO, eerste premier van de Federatie

⁵²⁵ Tay, *A Mandarin and the Making of Public Policy*, 44.

⁵²⁶ Ibidem.

⁵²⁷ Goh Keng Swee, ‘A Socialist Economy that Works’, 77.

⁵²⁸ Ibidem.

⁵²⁹ Lee Kuan Yew, *The Singapore Story*, 114.

⁵³⁰ ‘Freedom Now’ – New Party’, *The Straits Times*, 22-11-1954.

⁵³¹ Petir, *The Tasks Ahead, Manifesto PAP*, (Singapore 21-11-1954).

van Malaya en eerste premier van de Federatie van Maleisië] and Dato Seri Tan Cheng Lock [een Chinees-Maleise zakenman en politicus] – two distinguished politicians from across the Causeway.⁵³²

Om de benodigde macht en massa te verkrijgen, om binnen Singapore de Chinees opgevoede en Chinees sprekende bevolking te bereiken, profileert de PAP zich sterk in het linker spectrum van de kiezersschijf, waardoor tegenstrijdige problemen ontstaan. Want de PAP-bestuursleden zelf zijn volgens Buchanan merendeels liberalen, in de Engelse taal en vaak universitair opgevoede revolutionairen, geen socialisten en absoluut niet anti-Brits.⁵³³ Zij zijn enerzijds bezielde met het streven naar onafhankelijkheid van Groot-Brittannië terwijl anderzijds zij de Britse investeringen in Singapore binnenboord willen houden. Volgens zakenman Drysdale: “*about 70 per cent of commercial investment [in Singapore] are in British hands, securing for Britain a predominant economic control in Malaya’s rubber and tin industries, in trade, banking and industry*”.⁵³⁴

Een van de belangrijke campagne-strategieën van de PAP is de strijd tegen de corruptie. De Britse koloniale regering en de door haar in 1937 genomen maatregelen in de vorm van de *Anti-Corruption Branch* en in 1952 van de *Corrupt Practices Investigation Bureau* (CPIB), met beperkte bevoegdheden en onvoldoende mankracht middenin een wijdverspreide poel van corrupte Europese en lokale ambtenaren en ondernemers, zijn per consequentie beperkt succesvol.⁵³⁵ De PAP gaat vanaf haar oprichting in 1954 echter anders met het fenomeen corruptie om. Zij realiseert zich dat er politiek nog meer te winnen is als de lang bestaande interne notoire corrupte bureaucratie door hen fors aan de kaak wordt gesteld. Corruptie, meestal gevoerd om de macht te vestigen of te handhaven, wordt door de PAP bestreden en als middel, als een soort politiek ‘tegengif’ ingezet om aan de macht te komen; corruptiebestrijding *an sich* is nooit een notoir moreel uitgangspunt geweest.

Vandaar dat, voorafgaande aan de verkiezingen van 1959, de PAP belooft de *City Council*, het gemeentehuis, te zullen bevrijden van alle corrupte praktijken, waardoor ‘een

⁵³² Pang Cheng Lian, ‘The People’s Action Party, 1954-1963’, *Journal of Southeast Asian History*, 10 (1) 1969, 142-154, aldaar 143; *The Straits Times*, 28-10-1954; Tan Cheng Lock, oprichter van de *Malayan Chinese Association* (MCA), de politieke partij in Maleisië die de Maleis-Chinese etniciteit vertegenwoordigt. Hij is de vader van de ook in dit onderzoek genoemde Tan Siew Sin, minister van Financiën onder Tunku Abdul Rahman, minister-president van de Federatie van Malaya en de Federatie van Maleisië.

⁵³³ Buchanan, *Singapore in Southeast Asia*, 278.

⁵³⁴ Drysdale, *Singapore’s Struggle for Success*, 88.

⁵³⁵ Jon S.T. Quah (red.), ‘Curbing Corruption in Singapore: The Importance of Political Will, Expertise, Enforcement, and Context’, in idem: *Different Paths to Curbing Corruption: Lessons From Denmark, Finland, Hong Kong, New Zealand and Singapore. Research in Public Policy Analysis and Management*, Volume 23 (Bingley 2013) 137-167, aldaar 146; Jon S.T. Quah, ‘Combating Corruption Singapore-style: Lessons for other Asian countries’, *Maryland Series in Contemporary Asian Studies* – Number 2, 189 (Maryland 2007) 13-14.

betere *efficiency* bereikt wordt'.⁵³⁶ Vlak voor de verkiezingen wordt bij de rivaliserende *Labour Front* de minister van onderwijs Chew Swee Kee nog even door de PAP publiekelijk ontmaskerd als ontvanger van corrupte gelden, waarmee Lee Kuan Yew verstevigd de wind uit de zeilen van de concurrentie haalt.⁵³⁷

In het PAP-oprichtingsjaar 1954, in navolging van de eerste contacten met de Verenigde Naties uit 1951, heeft de Wereldbank nog een onderzoekscommissie gestuurd, dit maal op verzoek van Groot-Brittannië, Maleisië en Singapore samen:

The World Bank announces a three-month mission to study the general economic conditions in the Federation of Malaya and the Crown Colony of Singapore. The mission consisted of 13 members, including nationals of Australia, Canada, Italy, the Union of South Africa, Sweden, Switzerland, the United Kingdom, the United States, and one member who was stateless. This was the 11th general economic survey mission organized by the Bank.⁵³⁸

Het onderzoek resulteert in een rapport en voorstel om de Federatie van Malaya en de kroonkolonie Singapore een lening te verschaffen van US\$ 610 miljoen, bedoeld als verbetering van huisvesting, openbare voorzieningen en sociale diensten.⁵³⁹ Naar aanleiding van dit voorstel wordt in 1957 onder andere ook de *Singapore Industrial Promotion Board* (IPB) opgericht, de eerste formele fundering tot industrialisatie, vooralsnog op beperkte schaal met een budget van één miljoen M\$ en zonder al teveel macht.⁵⁴⁰ Dit IBRD-rapport wordt overigens, op de installatie van de IPB na, in een jaargelegd en komt daar pas in 1959 weer uit.

Vanaf 1956 starten politieke besprekingen met de Britse regering in Londen over de mogelijke onafhankelijkheid van de twee gebiedsdelen Singapore en Maleisië van Groot-Brittannië, met als resultaat dat Maleisië in 1957 tot de onafhankelijke Federatie van Malaya verklaard wordt en het jaar daarop het Britse Parlement Singapore's status van kroonkolonie tot '*State of Singapore*' verheft. Singapore wordt niet volledig zelfstandig maar het krijgt intern wel de autonomie en controle over wat de Britten noemen: *trade and commerce*. Groot-Brittannië blijft vooralsnog verantwoordelijk voor het buitenlandse politieke beleid en de

⁵³⁶ Drysdale, *Singapore's Struggle for Success*, 186-188.

⁵³⁷ Jon S.T. Quah, 'Curbing Corruption in a One-Party dominant System: Learning from Singapore' in: Ting Kong en Stephen K. Ma (red.), *Preventing Corruption in Asia: Institutional Design and Policy Capacity* (New York 2009) 131-148, aldaar 134; Drysdale, *Singapore's Struggle for Success*, 88, 210.

⁵³⁸ *The World Bank Group Archives*, The World Bank Group Historical Chronology, 1-433, aldaar 52. https://nvardmanasian.files.wordpress.com/2011/02/wb_historical_chronology_1944_2005.pdf, geraadpleegd 14-03-2019.

⁵³⁹ *The World Bank Group Archives*, The economic Development of Malaya: Report of a Mission Organized by the International Bank for Reconstruction and Development at the request of The Governments of the Federation of Malaya, the Crown Colony of Singapore and the United Kingdom, 84-95, tevens bijgevoegd Technical Report 8, IBRD (1955) 301-316.

⁵⁴⁰ Cheng Siok-Hwa, 'Economic Change in Singapore, 1945-1977', *Southeast Asian Journal of Social Science*, Vol. 7, Nos 1-2 (1979) 86.

defensie. Volledige autonomie van het eiland zou dan na de komende algemene verkiezingen in 1959 bewerkstelligd moeten worden.

~

De uitwerking van alle nieuwe economische en politieke modellen wordt echter chronisch verstoord. Het langzame ontwaken van de ‘eigen’ stadstaat Singapore valt samen met buitenissige politieke en sociale onrust, met stakingen, rellen en *sit-ins* op Chinese middelbare scholen. Allerlei politiek georiënteerde partijen proberen, in onderlinge strijd, invloed in het komende zelfbestuur te verwerven. In deze tumultueuze tijd schrijft Singapore’s gemeentelijke *Committee on Minimum Standards of Livelihood* over Singapore’s interne situatie:

In 1957, 19% of Singapore households and 25% of individuals (over 360,000 people) were officially defined as in poverty. For a family of four, the poverty line was \$101.85 per month. Yet the modal (most common) wage of male workers in regular employment was about \$100-120 per month, as compared to Singapore’s mean (average) wage of \$1,200 per month.⁵⁴¹

Voorafgaand aan de verkiezingen van 1959 publiceert de PAP een manifest, het nieuwe economische basisplan van de PAP-partij, waarin geformuleerd staat hoe de komende PAP-regering deze acute en miserabele problematiek wil gaan aanpakken.⁵⁴² Het manifest bevestigt daarnaast enerzijds bestaande beleidslijnen zoals het nastreven van de onafhankelijkheid van Groot-Brittannië en het aangaan van een fusie met de Maleisië en focust versterkt op betere en goedkopere huisvesting, verbetering van het onderwijs, de ontwikkeling van industrieën en dus op een uitbreiding van de werkgelegenheid voor de gehele bevolking. Over het al jaren ontbreken van werkbare ontwikkelingsprogramma’s en daadkracht zegt Winsemius later: “*Before the PAP came into power, [the past governments] had hardly bothered to draw up an economic development programme*”.⁵⁴³

Dit is niet helemaal correct, want na alle voorgaande consultaties zijn in 1958 ook de eerste contacten gelegd met *The Colombo Plan for Cooperative Economic and Social Development in Asia and the Pacific* om een ontwikkelingsteam onder leiding van de Canadese kolonel en industriële ontwikkelingsingenieur F.J. Lyle te sturen. Op 15 januari 1959 worden in het parlement van Singapore de aanbevelingen van het Lylereport behandeld, dat primair adviseert om, net zoals in de IBRD-rapportage van 1955, de werkloosheid te keren door op industrialisatie over te schakelen, tezamen met Maleisië. Een gemeenschappelijke markt wordt

⁵⁴¹ *Report of the Committee on Minimum Standards of Livelihood*, Singapore Legislative Assembly Sessional Paper, Cmd. 5 (1957) 13-26.

⁵⁴² P.A.P.'s Five-Year Plan, 1959-1964, *Petir* (Singapore 1959) 8, 10, 19.

⁵⁴³ Winsemius, *The Dynamics of a Developing Nation: Singapore*, 7.

aanbevolen met in beide landen een identieke tarievenbescherming en fiscaal stimulerende maatregelen op basis van een ISI-strategie.⁵⁴⁴

Als dwingende suggestie voor Singapore's industrialisatie lanceert het rapport bovendien het oprichten van een efficiënte centrale organisatie, een divisie voor industriële ontwikkeling, binnen het ministerie van Handel en Industrie. Maar deze organisatie moet wel ver afstaan van de dagelijkse ministeriële beslommeringen en geïnstalleerd worden met een grote mate van onafhankelijkheid en initiatief. Lyle's combinatie van 'industrialisatie' en 'efficiënte centrale organisatie' doet denken aan het Nederlandse model dat het duo Van den Brink/Winsemius vanaf 1949 hanteert. Het Lyle-rapport stelt uitdrukkelijk voor om, in een woord- en denktrant die bijna van Winsemius zelf zou kunnen zijn, "*This organisation was to go out after the business, not sit at home and wait for it to come in*".⁵⁴⁵

Daarnaast stelt Lyle voor om een "*foreign consulting firm*" ter hand te nemen "*in dealing with foreign investors*".⁵⁴⁶ Buitenlandse investeerders worden geacht een belangrijke rol te gaan spelen in het proces van de industrialisatie. Fabrikanten die bijvoorbeeld al naar Singapore exporteren moeten worden overgehaald om nu in deze markt eigen fabrieken neer te zetten en lokaal te gaan produceren. Lyle benadrukt niet alleen het belang van investeringen door buitenlandse ondernemingen, ook binnenlandse initiatieven tot het opzetten van fabrieken moeten gehonoreerd en zo nodig financieel ondersteund worden, net zoals straks ook Winsemius zal propageren.⁵⁴⁷

Het advies van Lyle tot *foreign consulting* wordt Singapore's eerste aanzet tot een *foreigner* die hen moet komen helpen, zoals de *foreigner* Winsemius. De voorgestelde 'efficiënte centrale organisatie' die zich onder Lyle al in 1958 aftekent, is de eerste contour van de zo bewonderde en in 1961 formeel tot stand gekomen en onder leiding van Winsemius opgetuigde EDB, de *Economic Development Board*. Met andere woorden. Dat wil zeggen, dat voordat de UNTAB Winsemius vraagt om naar Singapore te gaan, zijn er rond het oprichten van een EDB al duidelijke plannen aanwezig.

Goh Keng Swee, namens de PAP, bevestigt Lyle's suggesties in een radioboodschap op dinsdag 12 mei 1959. Daarin belooft hij dat onder het komende vijfjarenplan een M\$100 miljoen "*Economic Development Board*", een "EDB", opgezet gaat worden, een soort departement verantwoordelijk voor de uitvoering van Singapore's industrialiseringsstrategieën,

⁵⁴⁴ F.J. Lyle, 'An Industrial Development Programme', *Singapore Legislative Assembly Sessional Paper*, No. 5 (Singapore 1959).

⁵⁴⁵ Ibidem, 18.

⁵⁴⁶ Ibidem.

⁵⁴⁷ Rodan, *The Political Economy of Singapore's Industrialization*, 47-48.

mits, vanzelfsprekend, bij de komende algemene verkiezingen ‘onze partij’ wint.⁵⁴⁸ Wat de komende PAP-regering van Singapore betreft kan de EDB voorlopig opgestart worden door de uitbouw van de al eerder opgerichte IPB. De ‘eigen man’ die voorzien is om de industriële groei te gaan leiden, de 35-jarige econoom, advocaat James Joseph Puthuchearry, medeoprichter van de PAP, ex politiek gevangene, ex secretaris van de verbannen Singapore *Factory and Shop Workers Union*, in feite toegerust met een sterk *left-wing record*, wordt in de komende verpolitiseerde maand juni 1959 tot manager van deze IPB benoemd.⁵⁴⁹

~

De verkiezingen van 30 mei 1959 worden door de PAP gewonnen, die “*in the 1959 political spectrum of Singapore (...) was generally regarded as the extreme left*”.⁵⁵⁰ Singapore, in 1946 nog buitengesloten van de Maleise Unie, krijgt onder de nieuwe constitutie zijn eerste zelfgekozen regering. De weerbarstige linksgerichte, zich socialist noemende 35-jarige advocaat Lee Kuan Yew wordt ingezworen als eerste premier van de staat Singapore met een volledig zelfbestuur voor binnenlandse zaken. Defensie en buitenlandse zaken blijven nog door Groot-Brittannië verzorgd en Singapore’s binnenlandse veiligheid wordt nu een tripartiete zaak van de regeringen van Maleisië, de staat Singapore en van Groot-Brittannië, waarbij Maleisië de beslissende stem heeft.

Lee Kuan Yew zegt later hierover: “*On 5 June 1959, we formed the government. Few men took over with less euphoria. We knew we were in for a grim and gruelling battle*”.⁵⁵¹ Op dit politiek en economisch minder gunstig moment start Lee met een groep welwillende jongelingen, als een tweede Raffles, de nieuwe opmars van Singapore. De gemiddelde leeftijd van zijn eerste PAP-regering is zevenendertig jaar. Het op 5 juni 1959 ingezworen kabinet wordt gevormd door: Yong Nyuk Lin, minister voor onderwijs, Ong Eng Guan, minister voor nationale ontwikkeling, S. Rajaratnam, minister voor cultuur, Ahmad Ibrahim, minister voor gezondheid, Ong Pang Boon, minister voor binnenlandse zaken, dr. Goh Keng Swee, minister voor Financiën, dr. Toh Chin Chye, vicepremier, K. M. Byrne, minister voor arbeid en wetgeving en Lee Kuan Yew als premier.

Acht van de negen PAP-kabinetsleden zijn Engelstalig opgevoed en universitair afgestudeerd. Maleis wordt de nationale spreektaal, ook omdat de PAP een snel versmelten tot één Federatie van Maleisië voorstaat. Lee Kuan Yew bindt zijn oorspronkelijke anti Britse

⁵⁴⁸ *The Straits Times*, 13-05-1959.

⁵⁴⁹ C. M. Turnbull, *A History of Singapore: 1819-1988*, second edition (Singapore 1989) 242, 245, 258, 271, 311.

⁵⁵⁰ Pang Cheng Lian, ‘The People's Action Party, 1954-1963’, 147.

⁵⁵¹ Lee Kuan Yew, *People's Action Party, 1954-1979* (Singapore 1979) 34.

tactiek in, een 180° draai, en weet de belangen met Groot-Brittannië aan zich gebonden te houden. Simon S.C. Tay, chroniqueur van Ngiam Tong Dow, verwoordt de overwinning als volgt:

In May 1959, the People's Action Party (PAP) swept to power in Singapore's first General Elections, winning 43 out of 51 Parliamentary seats, with 53.4 per cent of the popular vote. The government, led by Prime Minister Lee Kuan Yew, was confronted with a stagnating economy, urban slums, high unemployment and municipal corruption. Bribes, otherwise known as "coffee money", had to be paid for taxi and hawker licenses, planning and building approvals, and a myriad of dispensations from the civil servant. Singapore was like any other third world country.⁵⁵²

Alle kandidaten voor het kabinet van de PAP dragen bij de inauguratie een opvallend kostuum van witte shirts en witte broeken die de 'schone handen' van de komende regeringsleiders moeten uitstralen.

When we took the oath of office at the ceremony in the city council chamber in June 1959, we all wore white shirts and white slacks to symbolise purity and honesty in our personal behaviour and our public life. (...) We made sure from the day we took office in June 1959 that every dollar in revenue would be properly accounted for and would reach the beneficiaries at the grass roots as one dollar, without being siphoned off along the way.⁵⁵³

De toegezegde belofte om corruptie uit te roeien resulteert in de eerste daad van de nieuwe regering: de schorsing van de zittende gemeenteraad en het overhevelen van diverse taken naar andere regeringsdepartementen, dat later tot een nieuw op te richten *Public Utilities Board* (PUB) gaat leiden. Om de belofte van een 'schone' en effectieve regering wettelijk gestand te doen, wordt door de nieuwe PAP-regering aan de Wetgevende Vergadering op 13 februari 1960 de *Prevention of Corruption Bill* aangeboden. Door de oorspronkelijk op politieke winst gerichte anticorruptie-invalshoek van de PAP-ideologie is Singapore onverwacht op weg om op wereldniveau een voorbeeldland voor het uitbannen van elke vorm van corruptie te worden.⁵⁵⁴

In oktober 1959, een jaar voor Winsemius' komst, wordt Singapore's *Housing and Development Board* (HDB) opgericht. Tijdens de PAP-verkiezingscampagne in 1959 is de belofte aan het armere volksdeel gedaan, dat sneller dan voorheen krotten door *low-cost housing* zullen worden vervangen. De koloniale voorganger van de HDB, de *Singapore Improvement Trust* (SIT) uit 1927, heeft tussen 1950 en 1959 gemiddeld minder dan 2.000 eenheden per jaar gebouwd. De HDB is van plan om vanaf 1959 gemiddeld zo'n 14.000 eenheden per jaar te

⁵⁵² Tay, *A Mandarin and the Making of Public Policy*, 87.

⁵⁵³ Lee Kuan Yew, *From Third World to First*, 61.

⁵⁵⁴ <http://www.transparency.org/cpi2012/results>, geraadpleegd 03-12-2013; Transparency International 1960/1965; <https://www.transparency.org/research/cpi/overview>, geraadpleegd 11-09-2015.

bouwen.⁵⁵⁵ Het uiteindelijke resultaat is dat Singapore tussen 1962 en 1969 gemiddeld 12.500 units per jaar bouwt; in 1983 woont 80% van de bevolking in een HDB-appartement en 55% is daarvan de eigenaar.⁵⁵⁶

25 Voorafgaand aan de komst van Winsemius

Als Singapore in 1959 zijn nieuwe economische weg inslaat en inhaakt op reeds eerder genomen onderzoekresultaten, is het Goh Keng Swee die resoluut de opstartfase van de industriële ontwikkeling in de steigers zet. Hij wordt vaak genoemd als de man die “*masterminded Singapore’s industrialisation programme when he was Minister for Finance*”.⁵⁵⁷ Goh’s eerste strategie is om met fiscale prikkels lokaal en internationaal kapitaal te verleiden tot het opstarten of uitbreiden van industrieën in Singapore. Daartoe vaardigt hij in 1959 de *Pioneer Industries Ordinance* en de *Relief from Income Tax Act* uit, een gunstige stimuleringsregeling en een lucratief belastingprogramma voor startende fabrikanten, waarbij ondernemingen aan wie de status van de pionier-industrie verleend wordt, vrijgesteld zijn van het betalen van 40% vennootschapsbelasting voor een periode van maximaal 15 jaar.⁵⁵⁸ Naast het verstrekken van leningen en technische assistentie blijft de rol van de overheid vooralsnog beperkt tot het klaarmaken van industriële terreinen met de daarbij behorende infrastructuur, de elektriciteits- en watervoorziening.

De eerste twee firma’s die de pionier status aanvragen zijn de Japanse *Maruzen-Toyo Oil Company* en *Shell Eastern Petroleum*. *Shell*, in zijn prilste conceptie een kerosine-opslagpunt van de ‘Koninklijke Maatschappij tot Exploitatie van Petroleumbronnen in Nederlandsch- Indië’, is vanaf

⁵⁵⁵ TODAY, special edition *The Straits Times*, Remembering Lee Kuan Yew; Thum, ‘Chinese Language Political Mobilisation’, 265, 275, 318; *National Archives of Singapore, Oral History Centre*, Dr. Albert Winsemius, band 05-06.

⁵⁵⁶ Drysdale, *Singapore’s Struggle for Success*, 256; *National Archives of Singapore*, Singapore’s Exhibition: The Story of an Economic Miracle, ‘10 Years that shaped a Nation’, 2008; Winsemius, *The Dynamics of a Developing Nation: Singapore*, 31.

⁵⁵⁷ Nair, *Socialism That Works*, 268.

⁵⁵⁸ Linda Low, ‘From Entrepôt to a Newly Industrialising Economy’ in idem e.a. (red.), *Challenge and Response: Thirty Years of the Economic Development Board* (Singapore 1993) 27-59, aldaar 43.

1889 en formeel vanaf 1907 als *Royal Dutch Shell* in Singapore gevestigd. De Japanse olie-distributeur wil als #1 pionier op het eiland Pulau Bukom Singapore's eerste olieraffinaderij bouwen, maar het lijkt erop dat het initiatief van Maruzen-Toyo het Brits-Nederlandse concern Shell tot snelle besluitvorming forceert om nu ogenblikkelijk te starten met de bouw van een nieuwe raffinaderij. Na de plannen voor een Japanse raffinaderij vernomen te hebben, klopt de managing director van *Shell Eastern Petroleum* in Singapore gehaast bij de autoriteiten aan om daardoor, qua pionierstatus, in plaats van *Maruzen-Toyo* voor de allereerste pionier plek in aanmerking te komen.⁵⁵⁹

Al na dertien constructiemaanden volgt in 1960 de inauguratie van de eerste pionier onderneming, Shells eerste bescheiden raffinaderij in Singapore, met een investering van M\$30 miljoen.⁵⁶⁰ Naast Maruzen-Toyo volgen Esso en Mobil nu vrij snel.⁵⁶¹ Op een later moment is Winsemius hierover vol lof:

Shell invested hundred million dollars. Also in the meantime, we had the garments people, smaller firms not attracting international attention, but Shell invested a hundred million dollars. And the Esso project came up. The Esso, the Shell and Esso projects were really the first large projects with which our EDB representatives could say, well, if these firms with their experience all over the world have sufficient confidence in Singapore to invest such amounts of money, you can quite rely on them.⁵⁶²

Bij deze ontwikkeling van de oliesector moet niet vergeten worden dat Singapore, “[was already] the biggest oil storage, blending, packing and bunkering base in South-East Asia, and among the largest in the world, when oil refining operations were inaugurated at the port in 1960”.⁵⁶³ De *Australian Commission Singapore*, de officiële vertegenwoordiger van de Australische regering in Singapore, die op basis van vertrouwelijke en geheime documenten zorgvuldig door de Britse Ambassade geïnformeerd wordt, wijst in 1960 ook op deze positieve mondiale ontwikkelingen, die bijna alle automatisch ten voordele van Singapore uitvallen:

As oil companies are large international concerns whose operations outshadow the gross domestic product of small economies, the selection of Singapore as an oil centre probably had little to do with the government industrializing programme or incentives as such. It introduces the phenomenon of ‘outside’ factors favouring the economic growth of Singapore, in a way which could have been foreseen.⁵⁶⁴

⁵⁵⁹ Foto: Singapore's first oil refinery, built by Shell, received the “Pioneer Certificate No. 1”. It was completed in a record time of 13 months. The late Dr Goh Keng Swee, then Finance Minister, declared open the refinery; <https://www.shell.com.sg/>.

⁵⁶⁰ *The Straits Times*, 27-07-1961; Edgar H. Schein, *Strategic Pragmatism: The Culture of Singapore's Economic Development Board, first and second printing* (Singapore - Massachusetts 1996/1997) 60.

⁵⁶¹ Tay, *A Mandarin and the Making of Public Policy*, 211; *The Straits Times*, 23-09-1961.

⁵⁶² *National Archives of Singapore, Oral History Centre*, Dr. Albert Winsemius, band 09.

⁵⁶³ *Report of the Department of Commerce and Industry, 1960*, Singapore, 12.

⁵⁶⁴ *National Archives of Singapore, Australian Commission Singapore*, Memo: 1769, september/oktober 1960.

Goh Keng Swee zorgt voor een *Industrial Expansion Act* en een *Control of Manufacture Ordinance*, eveneens wetgeving om het industrieën attractief te maken zich in Singapore te vestigen.⁵⁶⁵ Daarnaast wil hij, voor zelffinanciering van deze industrialisatie, miljoenen dollars terughalen van door de regering in buitenlandse effecten geïnvesteerd vermogen: “*we shall channel back part of the \$300 million of Singapore’s capital now invested in foreign countries*”.⁵⁶⁶ Daarmee doelt hij op de gelden van het *Central Provident Fund*, de pensioenpot, die voor een deel internationaal belegd is.

In 1959 informeert Goh de Wereldbank dat hij op zoek is naar een management voor de aangekondigde EDB. Ook de Verenigde Naties vraagt hij “*for assistance in a technical study of investment possibilities in Singapore*”. De lokale krant *The Straits Times* schrijft over Goh’s visie op de functies en verantwoordelijkheden van dit nieuwe instituut:

The board will act, in the first instance, as an industrial bank and would make available to industrial concerns short and long term loans, said Dr. Goh. The Board will also be charged with certain executive powers in carrying out the Governments’ programme of industrialisation, particularly in regard to the planning and preparation of industrial sites. It will have a staff of economic planners and industrial technicians with which it will be equipped to discharge its functions within the framework of general Government policy. It will also be able to offer both industry and Government technical and expert advice and services.⁵⁶⁷

Een belangrijke zaak, voorafgaande aan de komst van Winsemius, is de wens van de Wereldbank om tot ingebruikstelling van het voorgestelde imports substitutie-plan te komen alvorens definitieve financiële toezeggingen gedaan worden. *Import substitution industrialisation* (ISI), waarbij lokaal nieuw te vestigen fabrieken in belangrijke mate goederen voor de eigen thuismarkt gaan produceren. Producten, die tot nu toe hoofdzakelijk geïmporteerd zijn waarvan de invoer nu beperkt wordt door middel van tarieven en quota’s.⁵⁶⁸ Voor deze *Made in Singapore* producten lonkt ook de export naar Maleise en omliggende Aziatische markten, als een soort vergrote thuismarkt. Rodan bemerkt in dit verband dat “*The PAP’s ISI strategy was to a significant extent premised on access to Malaya’s markets and the PAP had coordinated the apparatus of the state to support this programme*”.⁵⁶⁹

Met de uitwerking van dit plan wil Singapore een bewuste stap richting industrialisatie en een vergrote markt zetten. De start ligt bij het opzetten van een arbeidsintensieve textielindustrie voor massafabricage van ondergoed, pyjama’s en shirts. Deze eigen fabricage

⁵⁶⁵ Hughes, ‘From Entrepôt Trade to Manufacturing’, 21.

⁵⁶⁶ *The Straits Times*, 21-07-1959.

⁵⁶⁷ ‘Aims of Singapore Economic Development Board’, *The Straits Times*, 26-11-1959; *The Singapore Free Press*, 26-11-1959.

⁵⁶⁸ Teck-Wong Soon, *The Lessons of East Asia*, xi.

⁵⁶⁹ Rodan, *The Political Economy of Singapore’s Industrialization*, 50;

moet als een lokale buffer de import vanuit lagere-lonen-landen voorkomen en proberen de export te stimuleren. Succes moet komen door het samenvoegen van een lage kostprijs met kwaliteit, gebundeld aan productiviteit en protectie aan de grens.

Binnen het ISI-plan worden vervolgens duizenden naaimachines naar Singapore verscheept en even zoveel naaiateliers opgezet.⁵⁷⁰ Bijna anekdotisch is de oorsprong van deze ‘naaimachine-start’, geleid door Shanghai-Chinezen die al eerder, midden jaren vijftig, een dergelijke textiel- en naaimachine-explosie begeleid hebben, van vasteland China naar de opgestarte thuiswerkende textielproductie in Hong Kong. Docenten Stephen W.K. Chiu, K.C. Ho van de Chinese Universiteit van Hong Kong en Tai-lok Lui van de NUS verhalen hierover in hun vergelijkende studie van de twee dynamische steden Hong Kong en Singapore:

For example, the communist victory in Shanghai led many Shanghainese textile firms to divert their production to Hong Kong (...) A number of large scale textile mills were set up with capital and machinery relocated from Shanghai, giving local (Hong Kong) a head start over those in other Asian cities.⁵⁷¹

De regering van Singapore vervolgt nu het ISI-textielprogramma successievelijk met lokale productie van speelgoed, spijkers, schoenen, verf, poloshirts, plastic bloemen, pruiken, et cetera. Tamboer verhaalt dat ook Winsemius deze eerste ISI-fase als belangrijk voor de economische ontwikkeling van Singapore heeft bestempeld:

The first step [Winsemius explains] was to set up low-value industries, such as the production of shirts and pyjamas in factories in which women could work. The contribution made by the women during the initial years of industrialization has never really been properly studied. This contribution can easily be underestimated. It was the only manufacturing activity then with sufficient experience. The sewing machines could be rented, and the girls and women had experience in working with them. Therefore a very quick start was possible in the field of shirts and underwear. This aspect of early industrial development deserves more attention than it has received so far.⁵⁷²

Achteraf gezien levert de importsubstitutiepolitiek waarmee de industrialisatie in 1959 start een positieve bijdrage, zet veel mensen aan het werk, maar heeft helaas weinig financiële impact. Singapore als afzetmarkt is te klein en de naast gelegen afzetmarkt Maleisië heft voor deze producten uit Singapore ogenblikkelijk invoerrechten. Bovendien komt ook de export naar andere Zuidoost-Aziatische landen niet profijtelijk van de grond; er zijn, volgens Winsemius, geen “comparatieve voordelen”.⁵⁷³ Hij bedoelt dat elk land datgene moet produceren waar het

⁵⁷⁰ Douw/Visscher, geluidsopname verdiepend interview.

⁵⁷¹ Chiu, *City-States in the Global Economy*, 32.

⁵⁷² Kees Tamboer, *IIAS Newsletter* 9, 1996, International Institute for Asian Studies; *The Straits Times*, 23-09-1996, ‘Dr Albert Winsemius- Singapore’s economic engineer’.

⁵⁷³ Douw/Visscher, geluidsopname verdiepend interview.

goed in is en in alle andere gevallen de benodigde goederen van buitenaf moet betrekken. Singapore is, in vergelijking met ander Zuidoost Aziatische landen, voor zijn ISI al wat aan de dure kant.

Een tweede reden voor het niet slagen van de ISI is dat er uit de private lokale hoek niet voldoende vermogen ter beschikking komt om een grotere industriële ISI-ontplooiing adequaat te financieren. Ondanks verwoede pogingen krijgt de regering van Singapore de handen niet op elkaar om binnenlands kapitaal ter beschikking te krijgen dat in allerlei ontwikkelingsprojecten geïnvesteerd kan worden. Binnenlands geld is wel ruimschoots aanwezig, maar ‘de handelaren’ zijn tot nu toe nog steeds niet enthousiast om geld in de industrie te pompen, met als gevolg dat de Wereldbank en Groot-Brittannië moeten bijspringen. Als Goh Keng Swee in 1960 echter naar Londen gaat om minstens een derde van een toegezegde \$968 miljoen lening op te halen, komt hij tot de conclusie dat het een verkeerd moment is; Groot-Brittannië heeft ook zijn financiële problemen en Singapore krijgt maar \$65 miljoen toebedeeld.⁵⁷⁴

Wel wordt intussen een nieuw industrieel megaproject opgezet, een staalfabriek. Voorafgaand aan de komst van het UNTAB-team van Winsemius heeft de UNTAB ook een Fransman benoemd, P. Scherechewsky, een expert op het gebied van het gieten van staal. Hij doet een haalbaarheidsstudie voor een staalfabriek in Singapore, een investering van M\$600 miljoen. In januari 1960 is dit plan door Lee Kuan Yew bij een bezoek aan potentieel leverancier Indonesië bekend gemaakt, Indonesië dat zowel voor de fabriek als voor de kolen kan zorgen. De Wereldbank schrijft hierover:

In March, Sir Alexander MacFarquhar, the Far East representative of the U.N. Technical Assistance Board flew in from Bangkok for preliminary talks on the mill. The forthcoming visit of Mr. Scherechewsky is a result of the talks which Sir Alexander had with the Singapore Government. The set-up of the steel mill will be the nucleus of an industrial complex spreading over Jurong new town and industrial estate.⁵⁷⁵

De *National Iron and Steel Mills* (NatSteel), een zogenaamde *re-rolling mill*, wordt 12 augustus 1961 een gecombineerde Japans-Singaporese investering, een organisatie met 80% privé vermogen van één plaatselijke en twee Indonesisch-Chinese investeerders, gekoppeld aan een 20% Singaporese overheidsparticipatie.⁵⁷⁶ De NatSteel smelt gebruikte scheepsplaten en balken om, giet ze tot zogenaamde *slabs* en walst deze terug naar betonstaven voor bijvoorbeeld de bouw van Singapore’s HDB-appartementen. Op 1 september 1962 wordt de eerste steen voor

⁵⁷⁴ Singapore, Ministry of Finance, *State of Singapore Development Plan, 1961-1964* (Singapore 1961) 16-19, 48; ‘Dr. Goh off in search of cash’, *The Straits Times*, 21-07-1960.

⁵⁷⁵ *The Straits Times*, 26-07-1960.

⁵⁷⁶ Faizal Bin Yahya, *Intraco: Blazing A Trail Overseas For Singapore?* (Singapore 2015) 50.

deze nieuwe fabriek gelegd en op 2 augustus een jaar later wordt de fabriek in bedrijf gesteld, de hoeksteen voor Goh's ambitieuze *Jurong Industrial Project*.

Rond Winsemius' afreizen naar Singapore komt Goh Keng Swee nog met een visie om de zo wispelturige vakbonden 'aan te lijnen'. *Free Press* schrijft hierover:

Lee's close associate, Finance Minister Goh Keng Swee, distributed a memorandum in October 1960 to all trade unions setting forth the government's philosophy on trade unions. The emphasis, the memorandum said, was to be on industrialization. The government wanted to attract capital by restraining unions through the establishment of wage norms. Workers should remember that capital went to Hong Kong and Malaya because of the uncertainty of wage norms and the danger of labour disputes in Singapore.⁵⁷⁷

Niet alleen Goh Keng Swee is overtuigd waar Singapore staat, ook Lee Kuan Yew is volop betrokken. Luisterend naar een stukje uit Lee's eerste *May Day Message* uit 1960, een jaar na de PAP-overwinning en vijf maanden voor de komst van Winsemius, is het duidelijk waarom:

But we are confronted with a freak situation in Singapore. Economically we are an entrepôt. There are no major factors of production to take over, no tin or iron mines or even rubber or coconut plantations. All we can take over are bits of light machinery and office furniture, equipment and stationery. Even if there were a few big factories worth nationalizing, it would still not be practicable to do so. For politically we are not a viable independent state. As socialists we are placed for the time being in the curious position of having to encourage investors to come to Singapore to build factories to create jobs for our growing population. But investors will not build factories unless they can get a profitable return for their investments. And they can get a profitable return only if there is a big enough market for the sale of their goods, and industrial peace in which to produce the goods, and wages at a level which leaves them a profit margin. This is the basic problem of the Government. Not only must we ensure that existing employers are giving their workers a fair share of the fruits of their labour, but we must also ensure that a reasonable margin of profit is left for the employer so that he will find it worthwhile to re-invest and expand. And at the same time other capital must be attracted to come in and build factories.⁵⁷⁸

~

Lee Kuan Yew weet dat het eiland veel andere dan alleen Britse investeerders moet aantrekken. Lee moet een liberale politiek gaan voeren en hulp van buitenaf vragen. Het is Winsemius die dit, vijf maanden na Lee's speech, gaat bewerkstelligen, puttende uit kennis en ervaring in zaken die hem na aankomst in Singapore een *déjà vu* opleveren. Zijn meervoudige achtergronden, economisch, politiek en militair, naast zijn nuchtere koopmansgeest, gaan dit Aziatische land een handreiking brengen, waarbij vooral vele gelijkenissen tussen Nederland en Singapore het komende 'Winsemius-proces' gaan faciliteren.

⁵⁷⁷ *Free Press* Singapore, 31-10-1960; Chan Heng Chee, 'The PAP and the Structuring of the Political System' in: Kernial Singh Sandhu en Paul Wheatley (red.), *Management of Success: the Moulding of Modern Singapore* (Singapore 1989) 70-90.

⁵⁷⁸ *National Archives of Singapore*, Lee Kuan Yew. Tekst van de rede tijdens de May Day Rally van 1 mei 1960, m.c.ap.109/60/tts.